

ПРАВОВА ПРИРОДА ТРЕТЕЙСЬКОЇ ФОРМИ ЗАХИСТУ

Круковес В.В., студентка

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
вул. Володимирська, 64/13, м. Київ, Україна
krykovessss@gmail.com*

Статтю присвячено вивченню правової природи третейської форми захисту на основі аналізу понять «форма захисту» та «юрисдикційна форма захисту», наукових підходів і доктрин, а також формулювання власного поняття «третейська форма захисту» та визначення його місця серед юрисдикційних форм захисту цивільних прав.

Ключові слова: третейська форма захисту, юрисдикційна форма захисту, форма захисту цивільних прав, квазіюрисдикційна форма, неюрисдикційна форма.

ПРАВОВАЯ ПРИРОДА ТРЕТЕЙСКОЙ ФОРМЫ ЗАЩИТЫ

Круковес В.В.

*Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
ул. Владимирская, 64/13, г. Киев, Украина
krykovessss@gmail.com*

Статья посвящена изучению правовой природы третейской формы защиты на основе анализа понятий «форма защиты» и «юрисдикционная форма защиты», научных подходов и доктрин, а также формулировки собственного понятия «третейская форма защиты» и определения его места среди юрисдикционных форм защиты гражданских прав.

Ключевые слова: третейская форма защиты, юрисдикционная форма защиты, формы защиты гражданских прав, квазиюрисдикционная форма, неюрисдикционная форма.

THE LEGAL NATURE OF ARBITRATION FORM OF RIGHTS PROTECTION

Krykoves V.V.

*Taras Shevchenko national university of Kyiv, str. Volodymyrska, 64/13, Kyiv, Ukraine
krykovessss@gmail.com*

The article deals with the legal nature of the arbitration form of protection based on the analysis of concepts “form of protection” and “jurisdictional form of protection”, scientific approaches and doctrinal provisions, and also the formulation of their own concept of “arbitration form of protection” and determination of its place among the jurisdictional forms of civil rights protection. The article deals with the problem of the imperfection of legal regulation of relations arising in connection with the consideration and resolution of cases by arbitration. Discrepancies of legislative regulation, inadequate theoretical framework, in particular, incertitude status of arbitration forms in science, adversely affect the working of arbitration courts. The general idea of the article is to show the place of arbitration form of protection among jurisdictional forms of rights protection, which can allow to determine the place of arbitration in the jurisdictional mechanism and show that not only the public authorities may practice jurisdictional activity. The author analyses works of many legal scientists who have studied the arbitration courts, the main approaches and classification of purposes of determination of arbitration form of rights protection. Special attention is given to the Decision of the Constitutional court of Ukraine as of 10 January 2008 on the matter which supported the position on jurisdictional nature of arbitration form of rights protection. In the Decision it is indicated that the arbitration dispute is not justice, and the arbitration decision is only an act of non-state jurisdictional body which parties in civil and commercial relations have chosen for dispute resolution. In conclusion, the author states her own definition of arbitration form of protection as a form of jurisdictional protection of natural persons and legal entities which is carried out by an independent body established in accordance with the arbitration agreement and/or the relevant decision of the concerned individuals and/or entities in the manner prescribed by the law, and serves as a tool that provides dispute resolution arising from civil and commercial relations and whose goal is to reach a settlement agreement between the parties.

Key words: arbitration form of protection, jurisdictional form of protection, form of civil rights protection, quasi-jurisdictional form, non-jurisdictional form.

Складна процедура розгляду й вирішення справ, недоступність і територіальна віддаленість правосуддя – це далеко не всі фактори, які спонукають сторони шукати альтернативу судочинству. Усе це стає сприятливим ґрунтом для розвитку третейської форми захисту.

Учасники суспільних відносин усе більше звертаються до третейського розгляду, який вигідно відрізняється від судочинства низькими витратами, можливістю вибору третейських суддів, оперативністю, конфіденційністю, спрощеною процедурою. Однак третейські суди у своїй діяльності постійно зіштовхуються з недосконалістю правового регулювання відносин, що виникають у зв'язку з розглядом і вирішенням справ. Недоліки законодавчої регламентації, недосконалість теоретичної бази, зокрема неповна визначеність статусу третейської форми в науці, негативно позначаються на роботі третейських судів.

На теоретичному рівні ведуться дискусії, до чого саме відносити третейську форму захисту: до юрисдикційних форм або ж до звичайної послуги з примирення сторін. Дослідженню питання правової природи третейської форми захисту приділяли увагу такі вчені, як О.О. Виноградова, В.П. Воложанін, О.Ю. Скворцов, С.А. Курочкін, В.Н. Тарасов, Н.В. Кузнецов, А.В. Цихоцький та інші.

Метою статті є аналіз поняття третейської форми захисту на основі сформованих у науці підходів і класифікацій, а також доведення її як юрисдикційної форми захисту прав.

Чинне законодавство не визначає й не оперує поняттями «юрисдикційна форма захисту» та «форма захисту», що зумовлює використання замість цього схожих на перший погляд понять, таких як «порядок захисту» й «спосіб захисту». Проте, на нашу думку, вони не є тотожними, хоча й взаємопов'язані [1].

У юридичній науковій літературі поняття «форма захисту» має різні підходи до визначення. Так, форма захисту визначається як «певний порядок захисту прав та інтересів, здійснюваний тим чи іншим юрисдикційним органом залежно від його природи» [2, с. 6].

В.В. Бутнєв визначає форму захисту як комплекс узгоджених організаційних заходів щодо захисту суб'єктивних прав, що відбуваються в межах єдиного правового режиму [3].

На наше переконання, форму захисту цивільних прав можна визначити як певну сукупність організаційних заходів, які засновані на нормі права чи договорі та відбуваються в межах правової процедури або без неї, спрямовуються на попередження, припинення чи відновлення порушених прав та здійснюються в спеціальних юрисдикційних органах або самостійно.

Академічний тлумачний словник української мови визначає термін «юрисдикція» як право чинити суд, розглядати й вирішувати правові питання [4]. Відповідно до «Юридичної енциклопедії» за редакцією Ю.С. Шемшученка «юрисдикція» (від лат. *jurisdictio* – судочинство, від *jus (juris)* – право і *dictio* – проголошення) – це передбачена законом або іншим правовим актом правомочність державного органу розв'язувати правові питання, юридичні спори [5]. У юридичній науковій літературі юрисдикційна форма захисту полягає в діяльності державних органів щодо захисту порушених або оспорюваних прав [6, с. 10]. Якщо проаналізувати визначення, то основною в них є ознака «здійснення державним органом», а третейські суди такими не є відповідно до законодавства. Однак слід зазначити, що юрисдикція означає не лише діяльність, здійснювану органами державної влади. Так, за юрисдикційної форми захист здійснюється різними уповноваженими на цей вид діяльності органами з властивим кожному з них порядком діяльності (певною процесуальною формою), а ухвалений у справі правовий акт володіє обов'язковістю. Третейський суд здійснює свою діяльність у визначеній Законом України «Про третейські суди» формі, тобто має особливу процедуру ухвалення рішень визначеним складом арбітрів, строки тощо. Деякі науковці відповідно до особливої форми діяльності третейських судів навіть виділяють поняття «третейський процес» і «третейська процедура» [7, с. 46; 19]. Тому підтримуємо позицію В.В. Яркова, який зазначає, що юрисдикція – це діяльність *усіх органів*, наділених повноваженнями щодо вирішення спорів [8, с. 14].

У науковій літературі існують різні класифікації юрисдикційних форм захисту, які ґрунтуються на різних критеріях. Так, однією з розповсюджених класифікацій є така, згідно з

якою юрисдикційні форми поділяються на судові й позасудові. За допомогою позасудової форми захисту вирішуються питання з відновлення порушених прав правомочними органами в спеціальному порядку. До правомочних органів можна віднести органи державної влади, органи місцевого самоврядування, третейські суди та нотаріусів. Деякі науковці вважають, що юрисдикційні форми захисту можуть реалізовуватися в загальному (судовому), спеціальному (органами державної влади) або альтернативному (третейськими судами) порядку [9]. В.П. Воложанін поділяє юрисдикційні форми на форми захисту в спірному та безспірному порядку [10, с. 103]. До безспірних форм він відносить самостійне здійснення права особою (наприклад, шляхом звернення до нотаріуса), а до спірних – судову форму розгляду спорів. Д.М. Чечот виділяє серед юрисдикційних форм судову, арбітражну, адміністративну та нотаріальну [11, с. 72]. Ю.К. Осипов поділяє юрисдикційні форми на державну (адміністративна, арбітражна й судова) та третейську [12].

Очевидно, що наявна різноманітна кількість класифікацій юрисдикційних форм захисту. М.К. Треушніков слушно зазначає: «Різнманітність форм захисту прав пояснюється дією декількох факторів: специфікою прав, які підлягають захисту або охороні, складністю або, навпаки, простотою пізнання правовідносин, ступенем розвитку демократичних процесів у суспільстві, правовими традиціями» [13, с. 15].

Існують три основні підходи до правової природи третейської форми захисту.

Перший підхід полягає в тому, що третейська форма захисту є *не юрисдикційною*, а приватноправовою. У межах цього підходу третейський розгляд розуміється як цивільне правовідношення договірної природи щодо надання послуг (виконання зобов'язань за договором доручення). Так, А.В. Цихоцький зазначає, що третейський розгляд є не правосуддям, а посередництвом, заснованим на цивільно-правовому договорі про встановлення прав [14, с. 99]. На нашу думку, така позиція є не зовсім правильною, оскільки в цьому разі нехтується факт «державності» третейського розгляду. Адже без належного правового фундаменту й делегування державою своїх повноважень щодо вирішення спорів третейські суди не функціонуватимуть належним чином, хоча відповідні повноваження щодо розгляду й вирішення спору вони отримують на підставі третейської угоди.

Другий підхід полягає в тому, що діяльність третейського суду є *квазіюрисдикційною*. Ця позиція є досить новою в правовій науці, її підтримує, зокрема, М.В. Кузнецов, який зазначає, що третейський розгляд за своїм змістом є квазіюрисдикційним і створюється заінтересованими учасниками для вирішення економічних спорів [15, с. 50].

О.О. Виноградова зазначає, що третейський розгляд – це «квазісудова» діяльність «приватних осіб» – третейських суддів [16, с. 40].

Законодавство деяких зарубіжних країн допускає розгляд низки традиційно неарбітражних суперечок третейськими судами. У такому разі третейський розгляд виступає як квазісудова інстанція, акт у результаті такого розгляду може оскаржуватися в державному суді за процедурою повного перегляду [17].

На нашу думку, така позиція є не до кінця сформованою, оскільки повноваження третейських суддів чітко визначаються в Законі України «Про третейські суди», де стверджується, що лише цивільні й господарські спори, які мають «приватний характер» і засновані на третейській угоді, можуть розглядатися в третейському суді, який жодні інші спори не розглядає. У межах цього підходу акцентується увага на «приватності», проте нехтується ознака «державності» третейського розгляду.

Третій підхід полягає в тому, що діяльність третейського суду є *юрисдикційною*. О.Ю. Скворцов зазначає, що правова природа третейської форми є моністичною: вона є юрисдикційним утворенням приватного характеру, покликаним вирішувати цивільно-правові спори, які передані на його розгляд [18, с. 41]. В.Н. Тарасов визначає третейський суд як юрисдикційний орган, обраний за угодою сторін для вирішення конкретного спору

визначених категорій або всіх спорів цивільно-правового характеру, які виникли чи можуть виникнути між ними, із зобов'язанням підкоритися рішення цього суду [19].

Деякі вчені пропонують визначати третейську форму як альтернативну юрисдикційну позасудову форму захисту прав на підставі положень статті 55 Конституції України, відповідно до якої третейські суди можуть використовуватися для розгляду спорів як спеціальна, альтернативна державному, форма судочинства [8].

Ми підтримуємо третій підхід щодо правової природи третейської форми захисту та вважаємо, що вона є юрисдикційною з певних підстав, наведених далі. Повноваженнями з розгляду й вирішення спорів третейські суди наділяються державою (шляхом формування правового режиму для їх діяльності), а також сторонами конкретного спірного матеріального правовідношення (за допомогою третейської угоди). Таким чином, третейське рішення стає для сторін обов'язковим, визнається державою, а за дотримання визначених законом умов забезпечується державним примусом. Також із метою забезпечення справедливого розгляду справи в третейському суді, як і в державних судах, сторони наділяються широким колом процесуальних прав та обов'язків.

Вирішуючи спори, третейські суди здійснюють правозастосовну діяльність, спрямовану на владну реалізацію норм матеріального права в межах охоронних правовідносин. Саме тому діяльність третейського суду з розгляду правових спорів і винесення за ними обов'язкових рішень (тобто вирішення юридичних спорів) є юрисдикційною [20, с. 41].

Необхідно зазначити, що хоча в науці наявні розбіжності з приводу правової природи третейської форми захисту, на практиці наукова позиція щодо юрисдикційності третейської форми захисту втілилася в Рішенні Конституційного Суду України від 10 січня 2008 року в справі № 1-3/2008 (справа про завдання третейського суду), у якому зазначено: «Третейський розгляд спорів сторін у сфері цивільних і господарських правовідносин – це вид недержавної юрисдикційної діяльності, яку третейські суди здійснюють на підставі законів України шляхом застосування, зокрема, методів арбітрування» [21]. Також у цьому рішенні вказується, що третейський розгляд спорів не є правосуддям, а рішення третейських судів є лише актами недержавної юрисдикційної діяльності з вирішення спорів сторін у сфері цивільних і господарських правовідносин. З такою позицією автор повністю погоджується.

Вищевикладене дозволяє зробити висновок, що *третейська форма захисту* – це юрисдикційна форма захисту прав громадян і юридичних осіб, яка здійснюється незалежним органом, що створюється відповідно до третейської угоди та/або відповідним рішенням заінтересованих фізичних та/або юридичних осіб у порядку, встановленому законом, і виступає як інструмент, що здійснює розгляд спорів, які виникають із цивільних і господарських правовідносин та метою якого є досягнення мирової угоди між сторонами. За своєю правовою природою третейська форма захисту є юрисдикційною з таких підстав:

- 1) з огляду на аналіз поняття «юрисдикційність», що означає діяльність усіх органів, наділених повноваженнями щодо вирішення спорів, а не лише державних; тому третейська форма захисту підпадає під ознаку юрисдикційності;
- 2) формування державою правового режиму для реалізації третейської форми захисту прав;
- 3) третейській формі властивий певний порядок діяльності (процесуальна форма), визначений Законом України «Про третейські суди»;
- 4) ухвалені в справі рішення третейського суду є актами юрисдикційної діяльності та володіють обов'язковістю;
- 5) наявне офіційне тлумачення Конституційного Суду України, у якому зазначено, що третейський розгляд спорів – це вид юрисдикційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Незнамов А.В. О понятиях «способ», «средство», «форма защиты права» и их взаимодействии [Электронный ресурс] / А.В. Незнамов // Арбитражный и гражданский процесс. – 2013. – Режим доступа : <http://www.center-bereg.ru/b1597.html>.
2. Воложанин В.П. Несудебные формы разрешения гражданско-правовых споров / В.П. Воложанин. – Свердловск : Средне-Уральское книжное изд-во, 1974. – 203 с.
3. Бутнев В.В. К понятию механизма защиты субъективных прав [Электронный ресурс] / В.В. Бутнев // Субъективное право : проблемы осуществления и защиты. – Режим доступа : <http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docid=1149711>.
4. Академічний тлумачний словник української мови : в 11 т. / за ред. І.К. Білодіда [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua>.
5. Юридична енциклопедія : в 6 т. [Електронний ресурс] / за ред. Ю.С. Шемшученка та ін. – К. : Українська енциклопедія, 1998-2006. – Режим доступу : <http://leksika.com.ua/10470319/legal/yurisdiksiya>.
6. Вершинин А.П. Судебная форма защиты / А.П. Вершинин // Субъективное право : проблемы осуществления и защиты. – Владивосток : Изд-во Дальневосточного ун-та, 1989. – С. 10-17.
7. Щеглов В.Н. Гражданское процессуальное правоотношение / В.Н. Щеглов. – М. : Юридическая литература, 1966. – 167 с.
8. Ярков В.В. Профессия нотариуса / В.В. Ярков // Нотариус. – 2000. – № 4. – С. 14-19.
9. Рабенко С.Л. Третейське судочинство як альтернативна юрисдикційна форма захисту прав суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / С.Л. Рабенко // Часопис Київського університету права. – 2012. – Режим доступу : http://kul.kiev.ua/images/chasop/2012_2/362.pdf.
10. Воложанин В.П. Понятие юрисдикции по гражданским делам / В.П. Воложанин // Проблемы защиты субъективных прав в советском гражданском судопроизводстве / под ред. П.Ф. Елисейкина. – Ярославль : Ярославский гос. ун-т, 1979. – Вып. 4. – С. 103-109.
11. Чечот Д.М. Субъективное право и формы его защиты / Д.М. Чечот. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1968. – 72 с.
12. Осипов Ю.К. Подведомственность юридических дел [Электронный ресурс] / Ю.К. Осипов. – Свердловск, 1973. – Режим доступа : <http://uristinfo.net/grazhdanskij-protsess/183-grazhdanskij-protsess-vv-jarkov/4360-podvedomstvennost-grazhdanskih-del.html>.
13. Треушников М.К. Гражданский процесс / М.К. Треушников. – М. : Спарк, 2000. – 784 с.
14. Цихоцкий А.В. Теоретические проблемы эффективности правосудия по гражданским делам : науч. издание / А.В. Цихоцкий. – Новосибирск : Наука, 1997. – 391 с.
15. Кузнецов Н.В. Вправе ли субъекты Российской Федерации принимать закон «О третейском суде субъекта Федерации?» / Н.В. Кузнецов // Альтернативные способы разрешения правовых конфликтов. – Саратов, 1957. – С. 50-55.
16. Виноградова Е.А. Разрешение экономических споров третейским судом / Е.А. Виноградова // Арбитражный процесс : учеб. пособие / под ред. В.В. Яркова. – М. : Статут, 2001. – С. 38-45.
17. Arbitration Act 1996 // Web-site The National Archives [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/23/contents>.

18. Скворцов О.Ю. Третейское разбирательство предпринимательских споров в России / О.Ю. Скворцов. – М. : Волтерс Клувер, 2005. – 302 с.
19. Тарасов В.Н. Третейский процесс [Электронный ресурс] / В.Н. Тарасов. – Режим доступа : <http://www.law.edu.ru/book/book.asp?bookID=121400>.
20. Курочкин С.А. Третейское разбирательство гражданских дел в Российской Федерации : теория и практика / С.А. Курочкин. – М. : Волтерс Клувер, 2007. – 272 с.
21. Рішення Конституційного суду України від 10 січня 2008 року № 1-рп/2008 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. – Режим доступу : <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9947>.

REFERENCES

1. Neznamov A.V. “The concepts of “method”, “mean”, “forms of protection of rights” and their interaction” [Electronic resource] / A.V. Neznamov // *Arbitrazhnyy i grazhdanskiy process*. – 2013. – Access mode : <http://www.center-bereg.ru/b1597.html>.
2. Volozhanin V.P. *Nesudebnye formy razresheniya grazhdansko-pravovykh sporov* [Non-judicial forms of resolution of civil disputes] / V.P. Volozhanin. – Sverdlovsk : Sredne-Ural'skoe knizhnoe izd-vo, 1974. – 203 p.
3. Butnev V.V. “To the concept of the mechanism of protection of subjective rights” [Electronic resource] / V.V. Butnev // *Sub'ektivnoe pravo : problemy osuschestvleniya i zaschity*. – Access mode : <http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docid=1149711>.
4. *Akademichniy tumachniy slovník ukrainskoy movi : v 11 t.* [Academic dictionary of Ukrainian language : in 11 vol.] [Electronic resource]. – Access mode : <http://sum.in.ua>.
5. Shemshuchenko Y.S. *Yuridichna entsiklopediya* [Legal encyclopedia] : in 6 vol. [Electronic resource] / [ed. Y.S. Shemshuchenko et al.]. – Kyiv : «Ukrainska enciklopediya», 1998. – Access mode : <http://leksika.com.ua/10470319/legal/yurisdiktsiya>.
6. Vershinin A.P. “Judicial protection” / A.P. Vershinin // *Sub'ektivnoe pravo : problemy osuschestvleniya i zaschity*. – Vladivostok : Izd-vo Dal'nevostochnogo universiteta, 1989. – P. 10-17.
7. Scheglov V.N. *Grazhdanskoe processual'noe pravootnoshenie* [Civil procedural legal relationships] / Scheglov V.N. – Moscow : Izd. «Yuridicheskaya literatura», 1966. – 167 p.
8. Yarkov V.V. “Notary profession” / V.V. Yarkov // *Notarius*. – 2000. – №4. – P. 14-19.
9. Rabenko S.L. “Arbitration as an alternative form of protection of economic entities' rights” [Electronic resource] / S.L. Rabenko // *Chasopis Kiiivskogo universitetu prava*. – 2012. – Access mode : http://kul.kiev.ua/images/chasop/2012_2/362.pdf.
10. Volozhanin V.P. “The notion of jurisdiction over civil affairs” / V. P. Volozhanin // *Problemy zaschity sub'ektivnykh prav v sovetskom grazhdanskom sudoproizvodstve*. – Yaroslavl', 1979. – P. 103-109.
11. Chechot D.M. *Sub'ektivnoe pravo i formy ego zaschity* [Subjective right and forms of its protection] / D.M. Chechot. – Leningrad : Izd-vo LGU, 1968. – 72 p.
12. Osipov Y.K. *Podvedomstvennost' yuridicheskikh del* [Jurisdiction of legal cases] [Electronic resource] / Y.K. Osipov. – Sverdlovsk, 1973. – Access mode : <http://uristinfo.net/grazhdanskij-protsess/183-grazhdanskij-protsess-vv-jarkov/4360-podvedomstvennost-grazhdanskikh-del.html>.
13. Treushnikov M.K. *Grazhdanskiy process* [Civil procedure] / M.K. Treushnikov. – Moscow : Spark, 2000. – 784 p.

14. Cikhockiy A.V. *Teoreticheskie problemy effektivnosti pravosudiya po grazhdanskim delam : nauchnoe izdanie* [Theoretical problems of efficiency of justice in civil cases] / A.V. Cikhockiy. – Novosibirsk : Nauka, 1997. – 391 p.
15. Kuznatsov N.V. “Whether the subjects of the Russian Federation have the right to adopt the Law “On Arbitration Court for Federation's Subject” / N.V. Kuznetsov // *Al'ternativnye sposoby razresheniya pravovykh konfliktov*. – Saratov, 1957. – P. 50-55.
16. Vinogradov E.A. “Resolution of economic disputes in arbitration court” / E.A. Vinogradova // *Arbitrazhnyy process : ucheb. posob.* [Adjudicatory proceeding : train aid] / ed. V.V. Yarkov. – Moscow : Statut, 2001. – 231 p.
17. “Arbitration Act 1996. Web-site The National Archives. Legislation.gov.uk” [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/23/contents>.
18. Skvorcov O.Yu. *Treteyskoe razbiratel'stvo predprinimatel'skikh sporov v Rossii* [Arbitration of business disputes in Russia] / Skvorcov O.Yu. – Moscow : Volters Kluver, 2005. – 302 p.
19. Tarasov V.N. *Treteyskiy process* [Arbitration process] [Electronic resource] / V.N Tarasov. – Access mode : <http://www.law.edu.ru/book/book.asp?bookID=121400>.
20. Kurochkin C.A. *Treteyskoe razbiratel'stvo grazhdanskikh del v Rossiyskoy Federacii teoriya i praktika* [Arbitration of civil cases in the Russian Federation : Theory and Practice] / C.A. Kurochkin. – Moscow : Volters Kluver, 2007. – 272 p.
21. “Decision of the Constitutional Court of Ukraine of January 10, 2008 № 1-рп/2008” [Electronic resource] // Official website of the Constitutional Court of Ukraine. – Access mode : <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9947>.

УДК 347.218.1: 347.234

ОСОБЛИВОСТІ ПІДСТАВ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Легенченко М.О., здобувач

*Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені академіка Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України,
вул. Раєвського 23-а, м. Київ, Україна
selestes@mail.ru*

У статті розкриваються практичні особливості визначених цивільною доктриною підстав припинення права власності саме в контексті її комунальної форми. З огляду на специфічність її правової природи виокремлено такі підстави припинення права власності, які не можуть застосовуватися до об'єктів, що належать територіальним громадам.

Ключові слова: комунальна власність, припинення права власності, знищення, дерелікція, реквізіція, конфіскація, суспільна необхідність.

ОСОБЕННОСТИ ОСНОВАНИЙ ПРЕКРАЩЕНИЯ ПРАВА КОММУНАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

Легенченко М.О.

*Научно-исследовательский институт частного права и предпринимательства
имени академика Ф.Г. Бурчака Национальной академии правовых наук Украины,
ул. Раевского, 23-а, г. Киев, Украина
selestes@mail.ru*

В статье раскрыты практические особенности определенных доктриной гражданского права оснований прекращения права собственности именно в контексте ее коммунальной формы. С